

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗΣ ΟΓΛΩΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ.

ΠΟΛΙΣ τῆς Ἀχαΐας ἐστὶν ἡ Κόρινθος, πλουσιωτάτη μὲν εἰς τοὺς παλαιούς καιροὺς διὰ τὰ ἐν αὐτῇ γινόμενα μεγάλα τῶν πραγματευτῶν ἐμπορία, πολλοὺς δὲ ἔχουσα τότε τοὺς ἐγκατοίκους καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἐπιδημοῦντας· μεταξὺ δὲ αὐτῶν πολλοὶ ἦσαν καὶ σοφισταὶ καὶ ῥήτορες καὶ φιλόσοφοι, ἐν οἷς καὶ ὁ Περίανδρος, εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος· ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἐπισημοτάτῃ πόλει ἐλθὼν ὁ Παῦλος, ἔσπειρε πρῶτος τῶν εὐαγγελικῶν δογμάτων τὰ θεῖα σπέρματα· ἐπίστευσε δὲ εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ὁ Κρίσπος, ὁ τῶν Ἰουδαίων ἀρχισυνάγωγος· ἢ Σὺν ^{Πρξ. 18. 8.} » ὄλω τῷ οἴκῳ αὐτοῦ »· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες, ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Κατ' ἐπιταγὴν δὲ τοῦ Κυρίου ἐμεινεν ἐκεῖ ὁ Παῦλος διδάσκων τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ· διότι ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς φανείς αὐτῷ ὁ Κύριος, εἶπε πρὸς αὐτόν. » Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, » καὶ μὴ σιωπήσης· διότι λαός ἐστὶ μοι πολυὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. » Μετὰ δὲ τὴν τούτου ἀναχώρησιν ἀπὸ τῆς Κορίνθου ἔγραψε

ταύτην τὴν πρὸς τοὺς Κορινθίους πρώτην ἐπιστολὴν αὐτοῦ, ἀφορμὴν λαβὼν ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς, ἣν αὐτοὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, προβάλλοντες αὐτῷ ζητήματα περὶ παρθενίας καὶ γάμου, ὡς φαίνεται ἐκ τούτων τῶν ἀποκριτικῶν αὐτοῦ λόγων. » Περὶ δὲ ^{1. Κορ. 7. 1.} » ἂν ἐγράφατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι ». Καὶ ἔγραψε μὲν ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ὁ Παῦλος ἐν Μακεδονίᾳ εὐρισκόμενος, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ λέγων. » Ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω. ^{1. Κορ. 16. 5.} Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι. » Περιέχει δὲ ἡ ἐπιστολὴ οὐ μόνον τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὰ πρὸς αὐτόν γραφέντα, ἀλλὰ καὶ πολλὰς θαυμασίους νοθεσίας περὶ διαφόρων ὑποθέσεων, καὶ ἐλέγχους δὲ καὶ ἐπιτίμια κατὰ τῶν σχισμάτων καὶ τῶν ἀμαρτημάτων, τῶν ἀναφανέντων ἐν Κορίνθῳ, ἀφ' οὗ αὐτὸς ἐκεῖθεν ἀνεχώρησε, καὶ πρῶτον μὲν, κατὰ τὴν αὐτοῦ συνήθειαν, ἔγραψεν εὐχὰς καὶ ἐπαίνους ἔπειτα μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἄρχεται τῆς νοθεσίας, λέγων.

1. Κορ. 1.
10.

Ἀδελφοί, παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ

Καθὼς οἱ ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τοῦ ἐπιγείου βασιλέως, ἵνα κηρύξωσι τὸ τούτου πρόσταγμα, πρὸς πίστωσιν τοῦ λόγου δηλοποιοῦσι πρὸς τοὺς ἀκροατάς, ὅτι ἐξ ὀνόματος τοῦ βασιλέως κηρύττουσι τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα· οὕτω καὶ ὁ θεορρήμων Παῦλος, ὁ ὑπὸ τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως ἀποσταλὴς κήρυξ καὶ διδάσκαλος τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ, ἵνα ἐπιβεβαιώσῃ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὅτι ὅσα διδάσκει, εἰσὶ προτάγματα Θεοῦ, λέγει, ὅτι ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παρακαλεῖ. » Παρακαλῶ ὑμᾶς, λέγει, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ». Τί δὲ παρακαλεῖ; ἵνα πάντες λέγωσιν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἵνα μὴ λέγῃ ὁ μὲν τοῦτο, ὁ δὲ ἐκεῖνο, καὶ οὕτω σχίζονται καὶ διαχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων· ἐπειδὴ δὲ οἱ ὑποκριταὶ ἄλλα μὲν λέγουσιν, ἄλλα δὲ φρονοῦσι, καὶ οὐδὲ τὰ νοήματα οὐδὲ τὰς γνώμας ἔχουσι, συμφώνους τοῖς λόγοις, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, διὰ τοῦτο οὐ μόνον εἶπεν· » Ἰνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες », ἀλλὰ προσέθηκε καὶ τὸ, » Ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐ-

τῇ γνώμῃ » ἥγουν ἔχετε τελείαν συμφωνίαν καὶ κατὰ τὰ νοήματα καὶ κατὰ τὰς γνώμας· ὅπερ ἐστίν, ἵνα καὶ τὰ λόγια τοῦ στόματος, καὶ τὰ νοήματα καὶ αἱ γνώμαι τῆς διανοίας αὐτῶν ἔχωσι τελείαν συμφωνίαν· ἔλεπε δὲ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐδίδασκε οὐ μόνον τοὺς Κορινθίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ῥωμαίους. Πρὸς ἐκείνους μὲν ἔλεγεν. » Ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ ». πρὸς τούτους δὲ » Ὁ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δω' ἡ ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις ». Πρὸς ἐκείνους· » Ἰνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα ». Πρὸς τούτους. » Ἰνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ». Ἀλλὰ διὰ τί πρὸς μὲν τοὺς Ῥωμαίους ἔγραφε ταῦτα εὐχετικῶς, πρὸς δὲ τοὺς Κορινθίους παρακαλεστικῶς; διότι οἱ μὲν Ῥωμαῖοι τὸ αὐτὸ ἔλεγον καὶ τὸ αὐτὸ ἐφρόνον· ὅθεν διὰ τῆς εὐχῆς προσεφύλαττε καὶ ἐπεστήριζεν αὐτούς. Πρὸς δὲ τοὺς Κορινθίους ἔγραφε παρακαλεστικῶς ἅμα καὶ προστακτικῶς, ἐπειδὴ γνωστὸν ἐγένετο εἰς αὐτόν, ὅτι εἶχον φιλονεικίας καὶ ἀσυμφωνίας μεταξὺ ἀλλήλων καὶ σχίσματα.

Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ πῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσὶ. Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγώ

1. Κορ. 1.
11. 12.

μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ,
ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.

Ρωμ. 16.
10. 11.

» Ὑπὸ τῶν Χλόης», σημαίνει ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ οἴκου, ἢ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῆς Χλόης, ἣτις ἴσως ἦν γυνὴ Κορινθία, καθὼς καὶ τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου, καὶ τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, σημαίνει τοὺς ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Ἀριστοβούλου καὶ τοῦ Ναρκίσσου· καὶ τὸ μὲν » λέγω δὲ τοῦτο », σημαίνει τὸ, λόγου χάριν, παραδείγματος χάριν. Τὸ δὲ « Ἐκαστος ὑμῶν » τὸ, εἰς ἐξ ὑμῶν, ἄλλος τις ἐξ ὑμῶν. Κηφᾶν δὲ λέγει οὐχὶ τὸν Πέτρον, ἀλλὰ τινὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διότι οὐδεὶς ἰστόρησεν, ὅτι ὁ Πέτρος ἐκήρυξεν εἰς τὴν Κόρινθον τοῦ εὐαγγελίου τὸν λόγον· παρατήρησον δὲ, μετὰ πόσης σοφίας ὁ Παῦλος ἐλέγχει τοὺς Κορινθίους· πρῶτον μὲν γλυκαίνει τὴν πικρότητα τοῦ ἐλέγχου διὰ τῆς γλυκύτητος τοῦ ἀδελφικοῦ ὀνόματος· Ἀδελφοί μου, λέγει· δεῦτερον σμικρύνει τὸ βάρος τοῦ ἀμαρτήματος, ὀνομάσας αὐτὸ ἔριδας· τρίτον σιωπᾷ μὲν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ τῶν Κορινθίων ἀμαρτήματα, ἵνα μὴ ὑποβάλλῃ αὐτὸν ὑπὸ τὴν τούτων ὀργὴν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν· ἵνα δὲ ὁ λόγος αὐτοῦ ἔχη τὸ ἀξιόπιστον, οὐ λαλεῖ πάντῃ ἀορίστως, ἀλλὰ τρόπον τινὰ ὠρισμένως, λέγων, ὅτι οἱ ἐκ τῆς οἰκίας τῆς Χλόης ἐφανέρωσαν αὐτῷ ταῦτα· διὰ ποίαν δὲ αἰτίαν ὁ Παῦλος προέταξεν ἑαυτὸν οὐ μόνον τοῦ Ἀπολλῶ καὶ τοῦ Κηφᾶ, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ

τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ πλεχθεῖσα τῶν ὀνομάτων σειρά προβαίνει οὐχὶ ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου εἰς τὸ κατώτερον, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ κατωτέρου εἰς τὸν ἀνώτατον· ὅθεν καὶ πρῶτον ἔθετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὕστερον ὁμοίως λογίζεται διὰ τὴν τῶν προσώπων ἀκολουθίαν· τοιοῦτοτρόπως δὲ ἐπλεξε ταύτην τὴν σειράν, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἔσχατοι ἦσαν οἱ λέγοντες, ὅτι ἦσαν μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ οὕτως ἐλεγχθῶσι σφοδρότερον τῶν Κορινθίων αἱ διαφωναί. Ἀδελφοί μου, λέγει, ἐφανέρωσάν μοι περὶ ὑμῶν οἱ ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Χλόης, ὅτι ἔχετε φιλονεικίας· λόγου χάριν, ὅτι ἄλλος μὲν ἐξ ὑμῶν λέγει, ἐγὼ εἰμι μαθητὴς καὶ ἀκόλουθος τοῦ Παύλου· ἄλλος, ἐγὼ δὲ τοῦ Ἀπολλῶ· ἄλλος, ἐγὼ δὲ τοῦ Κηφᾶ· ἄλλος, ἐγὼ δὲ τοῦ Χριστοῦ. Λέγουσι δὲ τινες, ὅτι οἱ Κορινθιοὶ οὐκ ὠνόμαζον ἑαυτοὺς μαθητάς τοῦ Παύλου, οὐδὲ τοῦ Ἀπολλῶ, οὐδὲ τοῦ Κηφᾶ, ἀλλ' ἄλλων τινῶν διδασκάλων· ὁ δὲ Παῦλος μετεσχημάτισε ταῦτα, ὡς αὐτὸς λέγει, εἰς ἑαυτὸν καὶ τὸν Ἀπολλῶ, πρῶτον μὲν, ἵνα μὴ κατασχύνη τοὺς τοιοῦτους διδασκάλους, καὶ ἐπομένως ἐκθηριώσῃ αὐτούς· δεῦτερον δὲ, ἵνα παραστήσῃ τὸ ἄτοπον βαρύτερον· διότι, ἐὰν ἡμάρτανον, ὀνομάζοντες ἑαυτοὺς μαθητάς τῶν ἀληθινῶν διδασκάλων αὐτῶν, ἤγουν τοῦ Παύλου, ἢ τοῦ Ἀπολλῶ, ἢ τοῦ Κηφᾶ, πολλῶ μᾶλλον ἡμάρτανον, ὀνομάζοντες ἑαυτοὺς μαθητάς ἀνθρώπων, οἵτινες οὐδὲ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ὑπὸ θεοῦ, οὐδὲ εἶχον τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος τὸ χάρισμα· διὰ τὸν αὐ-

Χρυσ.
6. εὐδ.
Ὀλιγωρ.
Ὀλιγ.
Αὐτ.

1. Κηφ. 4.
6.

τὸν δὲ λόγον συνηρίθμησε καὶ τοῦ Χριστοῦ τὸ ὄνομα, ἵνα δείξῃ δηλονότι, πόσῃ μεγάλῃ ἀτοπίαν ἐποίουν, συντάσσοντες τὸν δεσπότην μετὰ τῶν δούλων. Ἐὰν δὲ νοήσης, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Παύλου οὐκ ἔστι μετεσχηματισμένος, ἀλλ' ἀπλοῦς, οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἐσφαλμένος, οὐδὲ ἀπίθανον τὸ νόημά σου· διότι ἀληθῶς ὁ μὲν Παῦλος πρῶτος ἐδίδαξε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὴν Κόρινθον, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Ἀπολλῶς, καὶ μετ' αὐτὸν ἢ σὺν αὐτῷ μαθηταὶ τινες ἴσως τοῦ Πέτρου. Ὅθεν οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ Παύλου διδαχθέντες καὶ πιστεύσαντες, ἔλεγον, ὅτι εἰσὶ τοῦ Παύλου· οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλῶ, ὅτι εἰσὶ τοῦ Ἀπολλῶ· οἱ δὲ ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Κηφᾶ, ὅτι εἰσὶ τοῦ Κηφᾶ· ὅσοι δὲ οὐκ ἐσχίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ἔμειναν σύμφωνοι, ἐκεῖνοι ἔλεγον, ὅτι εἰσὶ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ· στηρίζουσι δὲ τοῦτο τὸ νόημα ταῦτα τοῦ Παύλου τὰ λόγια·

1. Κορ. 1.
13.

1. Κορ. 3.
5. 6.

» Μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ
» εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; Τίς
» οὖν ἐστὶ Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ'
» ἢ διάκονοι, δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκά-
» στω ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν; Ἐγὼ ἐφύτευ-
» σα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν· ἀλλ' ὁ θεὸς
» ἠύξανε. Τὸ δὲ, Μετεσχημάτισα εἰς ἐ-
» μαυτὸν καὶ Ἀπολλῶ», σημαίνει, ὅτι ἐσιώ-
πησε πάντα τὰ τῶν ἄλλων διδασκάλων
ὀνόματα, μεταρρύθμισας αὐτὰ εἰς τὸ ἑαυ-
τοῦ ὄνομα καὶ τὸ τοῦ Ἀπολλῶ. Ταῦτα δὲ
εἰπὼν, ἐπιφέρει εὐθὺς τὸ ἄτοπον, τὸ ἐξ ἀνά-
γκης ἐπόμενον ἐκ τῶν τοιούτων φιλονει-
κιῶν καὶ σχισμάτων.

Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ ^{1. Κορ. 13.}
Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ἡμῶν, ἢ
εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε,
Πολλάκις ἡ ἐρώτησις ἔχει δύναμιν θε-
βαιώσεως. Ὅθεν τὸ ἐρωτηματικὸν τοῦτο
λόγιον » Μεμέρισται ὁ Χριστός»; ἰσοδυνα-
μεῖ μετὰ τοῦ θεβαιωτικοῦ, ἡγουν τοῦ
Μεμέρισται ὁ Χριστός· ἐμερίσθη, λέγει, ὧ
Κορινθιοί, ὁ Χριστός ἐκ μέρους ὑμῶν.
ἀλλὰ τίς ὁ τούτου λόγος; » Πάντες οἱ <sup>1. Κορ. 9.
12 27.</sup>
» πιστοὶ εἰσι σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη
» ἐκ μέρους ». Ἐπειδὴ οὖν οἱ Κορινθιοὶ ἐ-
σχίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐχώρισαν
ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
λέγοντες, ὅτι εἰσὶ τοῦ Παύλου, ἢ τοῦ Ἀ-
πολλῶ, ἢ τοῦ Κηφᾶ, διὰ τοῦτο ὅσον τὸ
κατ' αὐτοὺς ἐμερίσθη ὁ Χριστός, ἡγουν
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τουτέστιν·
ἢ ἐκκλησία. Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν ἔλεγχον
ἐπιφέρει λόγον ἀποδεικτικὸν τῆς παρα-
λογίας τοῦ σχίσματος αὐτῶν· ἐπειδὴ αὐτοὶ
ἔλεγον, ὅτι εἰσὶν ὀπαδοὶ καὶ ἀκόλουθοι τοῦ
Παύλου, αὐτὸς ἀποκρίνεται πρὸς αὐτοὺς
οὕτω. Μήπως ὁ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ
τῆς σωτηρίας ὑμῶν; ἢ μήπως ἐβαπτί-
σθητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Παύλου; ἐκ τούτου
φανερὸς γίνεται ὁ παραλογισμὸς αὐτῶν·
διότι ὁ Χριστός ἐσταυρώθη ὑπὲρ αὐτῶν
καὶ ὑπὲρ πάντων· εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ αὐτοὶ ἔλαβον τὸ σωτήριον
βάπτισμα. Ὅθεν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦ-
σαν καὶ δούλοι καὶ ἀκόλουθοι καὶ υἱοὶ καὶ
μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ· παραλόγως οὖν
ἔλεγον ἄλλοι μὲν, ὅτι εἰσὶ τοῦ Παύλου,

ἄλλου δὲ τοῦ Ἀπολλῶ, καὶ ἄλλοι τοῦ Κηφᾶ.

1. Κορ.
1. 14.

Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰμὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον. Ἴνα μή τις εἴποι ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα. Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴτινα ἄλλον ἐβάπτισα.

15.

16.

Πρξξ.
18. 8.

Πρξξ.
19. 29.
Πρξξ.
20. 4.
16.
Ρωμ. 16.
23.

Ὁ μὲν Κρίσπος ἀρχισυνάγωγος ἦν τῆς ἐν Κορίνθῳ συναγωγῆς, ἐκεῖ δὲ εἰς τὴν Κόρινθον ἐβάπτισεν αὐτὸν ὁ Παῦλος· Ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Τρεῖς δὲ Γάιοι ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἱερῶν βιβλίων· ὁ Μακεδὼν, ὁ συνέκδημος τοῦ Παύλου εἰς τὴν Ἐφεσον. ὁ Θεσσαλονικεὺς, ὁ ἀκολουθήσας αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας· καὶ ὁ ξένος, ἡγουν ὁ ξενοδόχος τοῦ Παύλου, καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἐπειδὴ δὲ λέγει, οὐδένα ὑμῶν, ἡγουν οὐδένα ὑμῶν τῶν Κορινθίων ἐβάπτισα, εἰμὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον, φανερόν ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ Γάϊος Κορίνθιος ἦν, καθὼς καὶ ὁ Κρίσπος· ἐκ τούτου ἐπιτεταί, ὅτι οὐδὲ περὶ τοῦ Μακεδόνος, οὐδὲ περὶ τοῦ Θεσσαλονικέως λαλεῖ, ἀλλ' ἐνδεχομένως περὶ τοῦ Γαίου, ὃν ὠνόμασε ξένον, ὡς ξενοδοχῆσαντα αὐτὸν τε καὶ πάντας τοὺς ἐπιδημοῦντας πιστοῦς, ὅτε ἐν Κορίνθῳ διέτριβε. Στεφανᾶς δὲ ἐστὶν ὁ δεσμοφύλαξ, ὃν ὁ Παῦλος ἐβάπτισε σὺν πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει Φιλίππων. Βλέπε δὲ, πῶς ἀποδεικνύει, ὅτι οὐκ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄ-

νομα αὐτοῦ, μαρτυρῶν ὅτι οὐδένα ἄλλον ἐβάπτισεν, εἰμὴ τοὺς τρεῖς προειρημένους. Ἀλλὰ διατὶ προσφέρει εὐχαριστίαν εἰς τὸν θεόν, ὅτι οὐδένα ἐβάπτισεν, εἰμὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον; Ἀποδίδωσιν αὐτὸς τὸν ὑπὲρ τούτου λόγον. Εὐχαριστῶ, λέγει, τῷ θεῷ ὅτι προνοητικῶς ἠκολούθησεν, ἵνα μηδένα πλὴν τούτων βαπτίσω, ὅπως μηδεὶς τῶν παθόντων τὰ σχίσματα λαβὼν ἀφορμὴν, λέγει, ὅτι ἐβάπτισα εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα· ἐπειδὴ δὲ εἶπεν· » Οὐκ οἶδα εἴτινα ἄλλον » ἐβάπτισα », ἵνα μηδεὶς συλλογισθῆ, ὅτι ὡς μικρὸν ἔργον στοχαζόμενος τὸ βάπτισμα, οὐδὲ κἂν ἐμνημόνευεν, ἐὰν ἐβάπτισεν ἄλλον τινά, διὰ τοῦτο ἐφανέρωσε, διὰ τοῖον λόγον οὐκ ἐβάπτισεν, εἰπών.

Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῆ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

1. Κορ. 1.
17.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπίσης παρήγγειλε τοῖς Ἀποστόλοις, ἵνα καὶ κηρύττωσι τὸ εὐαγγέλιον, καὶ βαπτίζωσι τοὺς πιστεύοντας. » Πορευθέντες οὖν, εἴπε, μαθητεύσατε » πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς » τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ » τοῦ ἁγίου πνεύματος ». Ἐπειδὴ δὲ ὁ Παῦλος λέγει, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέστειλεν αὐτὸν οὐχ ἵνα βαπτίζῃ, ἀλλ' ἵνα κηρύττῃ τὸ εὐαγγέλιον, φανερόν ἐστιν, ὅτι αὐτὸς κατ' ἰδίαν ἔλαβε τοῦτο τὸ πρόσταγμα,

Ματθ. 28.
19.

ἴσως ὅταν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔδειξεν εἰς αὐτόν, ὅσα ἀνάγκη ἦν, ἵνα πάθη κηρύττων τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καθὼς ἐφάνέρωσεν εἰς τὸν Ἀνανίαν, εἰπών. » Ἐγὼ ὑποδείξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν ». Ἐνεχείρισε δὲ εἰς αὐτόν τὸ δυσκολώτερον ἐπάγγελμα, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν » Σκεῦος ἐκλογῆς, ἱκανὸν τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱὸν τε Ἰσραὴλ ». Δυσκολώτερον δὲ ἀληθῶς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κηρύγματος τῆς ἰερουργίας τοῦ βαπτίσματος· διότι ὁ μὲν ἀπόστολος, ὁ κηρύττων τὸ εὐαγγέλιον πρὸς τοὺς ἀπίστους, ὑπέκειτο εἰς διωγμοὺς καὶ παθήματα καὶ θανάτου κινδύνους· ὁ δὲ ἀπόστολος, ὁ βαπτίζων τοὺς πιστεύσαντας, οὐδὲν τούτων ἔπασχεν. Ἄλλ' ἐὰν οὐκ ἀπεσάλη, ἵνα βαπτίξῃ, διατί ἐβάπτισε τὸν Κρίσπον καὶ τὸν Γάϊον καὶ τοῦ Στεφανά τὸν αἰκον; Διότι εἶχε καὶ τὴν χάριν τοῦ βαπτίζειν καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κηρύγματος, καθὼς καὶ πάντες οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι· πλὴν ἐπειδὴ περὶ τοῦ κηρύγματος ἔλαβεν ἰδιαιτάτην παραγγελίαν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅθεν καὶ ἔλεγεν. » Οὐ γὰρ ἀπέσειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι ». Διὰ τοῦτο ἐβάπτιζε μὲν, ὅταν αἱ περιστάσεις ἠνάγκαζον, ἐκήρυττε δὲ ἀδιαλείπτως, λογιζόμενος τὸ κήρυγμα ἰδιαιτάτον αὐτοῦ ἐπάγγελμα. Ὅθεν καὶ ἔγραψεν. « Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι

» μοι καύχημα· ἀνάγκη γὰρ μοι ἐπίκειται·
 » Οὐαὶ δέ μοι ἐστίν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. »
 » Βλέπε δὲ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅστις ἔδωκεν αὐτῷ ἰδιαιτάτην παραγγελίαν περὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, αὐτὸς ἐδίδαξεν αὐτόν καὶ τὸν τρόπον τοῦ διδάσκειν τὸ εὐαγγέλιον » Οὐκ ἐν σοφίᾳ, λέγει, λόγου, ἢ ἡγουν, οὐχὶ διὰ λόγου, διὰ τῆς σχολαστικῆς σοφίας καὶ τῆς τῶν σοφιστῶν τέχνης κατεσκευασμένου, οὐχὶ διὰ λόγου συγγεγραμμένου διὰ τῆς κοσμικῆς σοφίας· τοιοῦτοτρόπως δὲ ὁ θεὸς ἔωρισεν. » Ἴνα μὴ κενωθῆ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ », τουτέστιν ἵνα μὴ ἐξευτελισθῆ, καὶ ὡς οὐδὲν λογισθῆ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ ἡ δύναμις· ἐὰν ἢ διδαχὴ τῶν ἀποστόλων εἶχε τῆς εὐφραδίας τὰ κάλλη καὶ τῆς κοσμικῆς σοφίας τὰ θέλητρα, καθεὶς ἐνόμιζεν, ὅτι τῆς σχολαστικῆς ἐπιστήμης ἡ δύναμις εἴλκυσε καὶ ὑπέταξε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπέθετο, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ ἐνήργησε πρὸς τὴν ὑποδοχὴν καὶ αὐξησιν αὐτῆς· ἐπομένως δὲ πάντες ὡς οὐδὲν ἐλογίζοντο τοῦ σταυροῦ τὴν χάριν καὶ δύναμιν· ἀκούοντες δὲ τὴν ἀπλότητα τοῦ κηρύγματος, καὶ βλέποντες τὸν πολυπλασιασμόν τῶν πιστευόντων, ἐπίθεοντο, ὅτι τῆς δυνάμεως καὶ χάριτος τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ ἔργον ἐστίν ἡ εἰς Χριστὸν πίστις.